

היה או הינו אדם מיוחד באמת. בכך קיבלה רות חיזוקים שאביה היה אדם מוזן נדיר. מלאכת איסוף החומר היתה לא קלה. השניים ניהלו מירוץ נגד הזמן במאמץ להפגש בטרם יהיה מאוחר מדי, עם אנשים מסגרים שהכירו את וילי מקרוב, כדי לדלות

ום שישי ה-28.5.06, התקיים בצהרם במרכז לתולדות פח"כ "בית הראשונים" אירוע תגיגי מיוחד של השקת הספר "וילי - הצחוק והדמעה" מאת העיתונאי והסופר אריה אבנרי. תושביה הותיקים של המושבה, חברים, בני משפחה, ראש המועצה וחברי מועצה כיבדו את האירוע המרגש שנפתח בהתכנסות בחצר "בית הראשונים" סביב שולחנות מעוצבים בטוב טעם, ערוכים בכיבוד מגוון.

ידעתי - ספר / ש. יונתן

קראתי את הספר על וילי, אותו חיבר ביסודיות וברגישות רבה אריה אבנרי. ניצלתי כל שורה, על מנת להתענג בכתוב וברמזות השזורות פרק אחר פרק. וכך נסחפתי למחשבות על צורת החיים במושבה בשנותיה הראשונות, כשהכל היה שונה במהות. לכל תושב ותושבת מטרה ורצון עז להקים משפחה ובית ולהתפרנס בכבוד מכל משלה יד, במושבה ובסביבתה אך לא לזנוח את חיי הרוח, הדת, החברה, הספורט, הריקוד והביטחון שדרשו מאמץ והשקעה וכך להתקדם נדבך אחר נדבך.

הגיבור הינו דוגמא ומופת לאיש שבא מעולם ומתרבת שונה, כאשר המציאות חיברה את כל חושיו של וילי והם, בידע, כישרון והומור מיוחד למוצאו ה"ייקי" ובכך להפוך לדמות אהובה אך צנועה, בקהילה שהיתה משפחה אחת גדולה. בכך למעשה קשר את גורלו בגורלה של המושבה הקטנה והמקסימה ההולכת ונבנית, כאשר הכל נעשה באהבה, כמוטיב שעובר כחוט השני בין דפי הספר ומעבירים לי תחושה ואמונה, שכל אחד מאיתנו הוא, רק שלי.

מהם פרטים ממקור ראשון אודותיו. שניים מהמרוויינים יצחק תמרי וחנה שמואל, הלכו בינתיים לעולמם. במקביל ריכזו רות ואבנרי מסמכים ממקורות שונים שהוסיפו לספר נופך חיוני. (ועל כך מודה רות ל"בית הראשונים" בפח"כ).

וכך במלאת עשרים וחמש שנים לפטירתו, וילי עולה מחדש למרכז הבמה בספר שחושף את דמותו

בין כוס יין לכריך גבינה מתובל בירקות סיפרו החברים סיפורים וחוויות והעלו זכרונות ואנקדוטות מחייו ומדמותו של וילי כהן ז"ל, כאשר ברקע נשמעו קטעי הנגינה של חנניה ומירי על האקורדיון, הקלרינט. בהמשך האירוע נשאו דברים פרופי אריאל הירשפלד, הגבי לאה הירשברג, אריה אבנרי ורות כהן בתו היחידה של וילי.

לפני כשנתיים פגשה רות כהן את אריה אבנרי והביעה בפניו את רצונה להוציא ספר ביוגרפי על אביה. נחת רוח רבה נגרמה לרות מכך שאבנרי הודה בפניה כי ככל שהעמיק לחקור ולברר על אביה, הוא נשבה בקסמי אישיותו המיוחדת ונסתף אחריה. לדבריו של אבנרי, אצל ביוגרפים שאינם מכירים באופן אישי את מושא כתיבתם, תופעה זו מתרחשת רק כשהם חשים שהאיש עליו הם כותבים,

רק שליח / ש. יונתן

אדם
בא
לעולם לעשות
טוב
רע
בעל כורחו
נולד
מת
שליח
רק
נע
על פני האדמה

האגדית, ובכך, לדברי הבת רות: "אני פורעת בלב תם ובנפש חפצה חוב של כבוד לזכרו של וילי אבי הבלתי נשכח".

וילי כהן יליד העיר מיטן שבגרמניה, עזב בצעירותו את מולדתו ערב מלחמת העולם השנייה. שימש כמדריך חקלאי במוסד חינוכי לבני נוער יהודים בשבדיה, עלה בגפו ארצה והשתכן במושבה פרדס חנה. במקביל לפעילותו הבטחונית כנוטר בארגון ההגנה וכחייל בצבא העברי הצעיר, מצא וילי את פרנסתו במלאכות רסות: הוא היה גנן במוסד סיעודי גדול, מדריך חקלאי, בעליה של מכבסה, איש שווק בכיר בחברה ליצור משקאות קלים ועוד.

וילי היה אדם מיוחד במינו. נדיבותו, רגישותו וחוש ההומור החריף שלו - תכונה שמרבית הייקים אינם ניחנים בה - גרמו לכך שרבים חיפשו את

קרבנותו. הוא היה גם שחקן חובב וחקיין בחסד שזכה לתשואות על כישוריו הבימתיים המוכחים. בה בעת היה וילי גם אדם רציני שהאמין בדרך קיום בין יהודים וערבים ונטל חלק בפעילות פוליטית בתנועות השמאל.

וילי הלך לעולמו בשנת 1981. יהי זכרו ברוך.

על הגעגועים, הזכרונות והרצון להנציח את וילי בדרך מיוחדת כתבה הבת רות פרי: וילי שלי (הקרמה אישית) "חצי יובל שנים חלפו מאז הסתלקותו של אבי, וילי כהן ז"ל, מעימנו. אכן, זמן רב חלף, אך ככל שנוקפים הימים, החודשים והשנים, געגועי אליו לא רק שאינם שוככים, אלא להיפך - פורצים ביתר-שאת.

לעיתים עולה במוחי המחשבה שתופעה יוצאת-דופן זו נובעת מהיותי בת יחידה, ומכך שמאז ומתמיד חשתי קרובה מאד אל אבי, שבגלל נסיבות משפחתיות ובגלל עיסוקיו הרבים לא יכול היה להקדיש לי בימי חייו את כל הזמן שחפץ, כפי שהודה בפני לפני מותו. אך איני יכולה גם לשלול את האפשרות שכמיהתי אליו קשורה באישיות המיוחדת והכובשת שלו, בקסמו האישי, בהומור הבלתי נדלה ובכשרון המשחק שלו, שבזכותם אנשים נמשכו אליו כמו פרפרים אל אש.

נהוג לומר כי "הזמן עושה את שלו", "אין אנשים

ללא תחליף", "החיים נמשכים", ועוד כהנה וכהנה, אך מטבעות לשון שחוקות אלה אינן מעלות או מורידות לגבי. הן מעולם לא השכיחו ממני את וילי - אבי, מורי ואהוב נפשי.

דברים רבים מסביבי לא הניחו לי לשכוח את וילי: יואב, בני, שכל כך דומה לו בתכונותיו וביכולותיו, מיכל, בתי, שגדלה על סיפוריו המצחיקים, שלמה, בעלי שהיה קשור אליו, בני-משפחה, שלעיתים מזומנות מצטטים דברים שאמר, ותיקי פרדס חנה, שמדי פעם מעלים את שמו בנוכחותי בשיחות אקראיות או באירועים מיוחדים, ואפילו העץ שוילי שתל בחצר ביתנו, שכל אימת שאני חולפת על פניו, אני אומרת לעצמי: אבא, אתה חסר לי.

במהלך השנים חיפשתי דרכים להנציח את זכרו

של אבי, אך לא התמדתי בכך, עד שלפני כשנתיים פגשתי את העיתונאי והסופר אריה אבנרי, יושב ראש עמותת אומ"ץ למנהל תקין וטוהר מידות, שהגיע לפרדס חנה לשאת הרצאה בבית הראשונים. בתום הרצאתו שוחחנו באקראי, והוא סיפר לי כי חיבר ארבע ביוגרפיות (על שר האוצר המיתולוגי פנחס ספיר, על חבר הכנסת דוד לוי, לשעבר שר החוץ, על הבנקאי יעקב לוינסון, ששלח יד בנפשו, ועל חבר הכנסת לשעבר אברהם שפירא, הגביר החרדי הססגוני), ובאותה העת עסק בכתיבת ביוגרפיה חדשה על איל-ההון אליעזר פישמן, שבינתיים כבר הספיקה לראות אור. באותה שיחה סיפרתי לו על אבי והעליתי את הרעיון שיכתוב עליו ספר. לשמחתי, הוא נתן את הסכמתו, בעיקר לאחר שבני יואב ואני הבענו את רצוננו להצטרף כחברים לאומ"ץ, וכך גם עשינו.

תקוותי היא שספר זה ימצא משכן לא רק בבתיים של ותיקי פ"ח ובני המשפחה אלא גם בקרב יוצאי קהילת גרמניה ברחבי הארץ, בספריות, במוזיאון לתולדות יהדות גרמניה ב"תפן" ובכל אתר ואתר.

ענת פרחי פטוסי